

Tandrčak

Dičiji list na bunjevačkom jeziku • Subatica, Septembar 2026. • Godina XIX

broj
213-214

RIČ UREDNIKA

Draga dico,

prid nama je početak nove škulske godine, nadamo se da ste se lipo odmorili tokom ovog lita. Sad je jesen na vratima, a s njom i povratak malo ozbiljnijim obavezama od odlaženja u dućan i drugi obaveza koje vam ukućani zadaju. Jesen je vrime berbi, beru se jabuke, grožđe i kojišta još od voća. Vi se dico paštrite da naberete dosta petica, el makar četvorki, da vas zimski raspust dočeka brez mrgodna i zabrinuta lica. Učit se bome isplati, samo to nemojte radit na „o ruk“, već svaki dan. Tako ćete najbolje proć i najbolje voće pobrat u vašem voćnjaku.

T. K. M.

Urednik:

Tihomir Kujundžić Matković

Tehnički urednik:

Tihomir Kujundžić Matković

Lektor:

Nikola Stantić

Ilustracije:

DALL-E

Saradnici:

**Ana Vojnić Kortmiš, Ruža Josić,
Slađana Marković Štetak**

Tiraž: **1.000**

Štampa: **Rotografika, Subatica**

List je upisan u Registar javnih glasila Agencije za privredne registre Republike Srbije pod registarskim brojem: NV000431

COBISS SR-ID 228104199

CIP - Katalogizacija u publikaciji Biblioteke Matice srpske, Novi Sad
087.5

Đaci OŠ “Đuro Salaj” pleli vince

Dvočas posvećen Svetom Ivanu Cvitnjaku održan je u avliji gostione „Gurinović“ u Subatici. Radionica je tematski bila podijeljena na teoretski dio, u kojem su dica naučila više o životu ovog kršćanskog sveca, dok su u drugom dilu učila plet vinca i priskočiti vatru.

Radionicu je vodila učiteljica **Jelena Vukčević**, u saradnji s UG „Bunjevačka kasina“ koju su na radionici predstavljale **Tamara Babić** i **Marija Bošnjak**.

Veliku podršku u pletenju vinaca i korisnim savetima kako se pravilno pletu, dica je dala **Marija Bošnjak**. Kad su sva dica imala po jedan izrađen vinac, došlo je vrime da se priskoči Ivanjdanska vatra, koja je za ovu priliku propaljena u strogo kontrolisanim uslovima.

Nuz odgovorno ponašanje svi učesnika, sve je prošlo dobro i sva zainteresovana dica su uspila priskočiti vatru. Sam kraj radionice bio je prilika za jednu zajedničku fotografiju, prid sam kraj škulske godine.

T. K. M.

Održana tribina “Dan maternjeg jezika”

U utorak, 16. Juna, s početkom u 18 sati, u digitalnoj čitaonici Varoške biblioteke održana je tribina pod nazivom “Dan maternjeg jezika”.

Organizator tribine bio je Bunjevački edukativni i istraživački centar “Ambrozije Šarčević” iz Subatice.

Tribinu su vodile **dr Suzana Kujundžić Ostojić**, ispred BEIC-a, ko i **Maša Mladenović**, rukovodilac matične dilatnosti za Severnobački okrug u Varškoj biblioteci u Subatici.

Bila je to prilika da se gostima pridoče rezultati minulog rada u obrazovanju, ko i iskustva u privođenju na bunjevački jezik.

U sklopu tribine upriličena je i sažeta izložba pismenosti i jezika kod Bunjevaca, sačinjavale su je ritki sačuvani dokumenti na bosančici iz 17. vika, priko pojave “Bunjevačkog kalendara”, lista “Neven”, pa sve do naši dana i savrimeni izdanja na bunjevačkog jeziku.

Tribina “Dan maternjeg jezika” bila je prija svega posvećena prosvetarima i dici koja pohađaje bunjevački, al bilo je i drugi gostivi.

Đaci koji su postigli zapažene rezultate na takmičenjima u deklamovanju ranije ove godine, dobili su zafalnice BEIC-a. Zafalnice je podilila dr Suzana Kujundžić Ostojić slidećim učenicima:

1. **Milica Orčić**, učenica OŠ “Vuk Karadžić” iz Bajmaka, za njezin uspih s pismom “Njiva na kraj svita”, pismikinje **Gabrijele Diklić**.

2. **Milutin Ivošević**, učenik OŠ “Vuk Karadžić” iz Bajmaka, za njegov uspih s pismom “Hemija”, pismikinje **Ane Popov**.

3. **Jovana Orčić**, učenica OŠ “Vuk Karadžić” iz Bajmaka, za njezin uspih s pismom “Puce”, pismikinje **Alise Prčić Vukov**.

4. **Filip Stantić**, učenik OŠ “Matko Vuković” iz Subatice, za njegov uspih sa svojim proznim tekstom “Božić”.

5. **Minja Krasić**, učenica OŠ “Ivan Milutinović” iz Subatice, za njezin uspih s pismom “Kod zubara”, pismikinje **Gabrijele Diklić**.

Podilu zafalnica upriličio je par u bunjevačkim nošnjama KUDŽ “Bratstvo”.

U drugom dilu tribine, gosti su positali “Pozajmno odiljenje” Varoške biblioteke di se čuvaje knjige na bunjevačkom, ko i dičije odeljenje di takođe bunjevačka izdanja za dicu imaje svoje police.

Kraj tribine bio je prilika za malu zakusku i divan.

T. K. M.

Mala Bosna još uvijek “čuvar vatre”

UG „Bunjevačka vila“ i ove godine nastavilo je svoju misiju očuvanja običaja priskakanja vatre na Svetog Ivana Cvitnjaka. U tom je pomogo takođe Bunjevački nacionalni savit, ko i Ustanova kulture „Centar za kulturu Bunjevaca“.

Ove godine pletenje vinaca ko i samo priskakanje „Ivanjdanske vatre“ održani je na fudbalskom terenu u Maloj Bosni. Učesnici manifestacije mahom su bili dica i mladi kulturno umitnički društava KUDŽ „Bratstvo“ i KUD „Mladost“ iz Aleksandrova. Učestovala su i dica UG „Tahles“ iz Male Bosne.

Manifestaciju je otvorenom proglasila **Nela Ivić**, skrećući pažnju na značaj ovog običaja za kulturni identitet Bunjevaca.

Kraj manifestacije bio je prilika da se podile zafalnice UG „Bunjevačka vila“. Dobila su ga gori navedena kulturno-umitnička društva, ko i Dobrovoljno vatrogasno društvo „Tavankut“.

Ris podsitio na stara vrimena

U sklopu programa povodom „Dana Dužijance“ i ove godine održan je tradicionalni ris. Ovom manifestacijom čuva se običaj košenja žita na tradicionalan način, kako su nam to naši prici ostavili. Košenje žita je obavljeno na salašu **Slavice i Mirka Babičkovića**. Organizatori manifestacije bili su Nacionalni savit bunjevačke nacionalne manjine i UK „Centar za kulturu Bunjevača“. Manifestaciju je otvorenom proglasila pridsidnica BNS-a, **dr Suzana Kujundžić Ostojić**. Prisustvovali su i drugi pridstavnici BNS-a, **Slavica Saulić, Miroslav Vojnić Hajduk, Tihomir Vrbanović, Antuš Romić**.

Ris je počeo rano ujutro, 4. jula. Dok još nisu krenile velike vrućine. Muški dio učesnika je radio posao kosca i žene su za njima sadivale snopove koji će kasnije biti pokupljeni. Obadva posla su zdravo teška, ali se posao mora uraditi.

Domaćinu salaša se mora pridati vinac kao simbol završenog risa. Nakon risa organizovan je ručak i čašćenje učesnika i svi gostivi manifestacije. Organizaciju ove manifestacije pomogli su: Ministarstvo kulture, Pokrajinski sekretarijat APV, Varoš Subatica, Bunjevački nacionalni savit i NIU „Bunjevački informativni centar“.

T. K. M.

Sedma godina slamarski susrita

Sedmu godinu zaredom BKC „Bajmak“ organizator je litnje radionice slamarstva u prostorijama OŠ „Vuk Karadžić“ u Bajmaku. Pod okriljom „Multimedijalne dičije kreativne likovne radionice u tehnici slame“, okupili su se slamari svi uzrasta.

Radionici je prisustvovala učiteljica **Svetlana Morner**, ko i članice „Luse“, koje su doci prinosile svoje dugogodišnje iskustvo u radu sa slamom. Za sve što bi polaznicima radionice zatribalo el bilo nejasno, tu je bio u nosilac projekta **Branko Pokornić**.

Divanili smo s jednim od mlađi učesnika radionice. Evo kako je išo naš divan:

Moje ime je **Miloš Antal**, bio sam učenik OŠ „Vuk Karadžić“ u Bajmaku, al sad sam završio 8. razred i od jeseni krećem u sridnju škulu.

Kako si se počo zanimat za slamarstvo?

Počo sam tako što sam čuo da ode u Bajmaku postoji radionica na kojoj se ljudi tim bave. Upiso sam se, slamarstvo mi je uvijek bilo interesantno.

Početak cigurno nije bio lak, kako si se snalazio u sticanju novi viština?

U početku najviše sam poteškoća imo s pravilnim sikanjom slame, zvuči lako al nije svejedno pod kojim uglom ćete isić pedeset slamčica. Ako su sve iste, to se na slici primeti.

Koliko dugo već ideš na radionice slamarstva?

Dvi godine unatrag sam išo, ovo je treća. Šta ste dosad u te dvi godine pravili na radionicama? Pa za početak, to su bile nike jednostavne perlice. Kasnije sam napravio i tri slike, to je već malo komplikovanije. Motiv slika je naravno salašarski.

Jesil dosad bio na kakom takmičenju el izložbi slamara?

Još nisam, al bi svakako rado prihvatio taki poziv. Mi se nadamo da Miloš i druga talentovana dica neće dugo čekat na poziv da pokažu publiku svoje slamarske vištine.

T. K. M.

Održana radionica pečenja kruva

Prid najveći praznik Bunjevaca, Dan Dužijance, održana je radionica pečenja tradicionalnog kruva – somuna. Misto održavanja radionice bio je ugostiteljski objekat „Salaš Kovač 1920“ a domaćini zainteresovanim učesnicima bili su **Nataša i Dejan Kovač**.

Ono što je ostavilo upečatljiv utisak tokom cile radionice i dalo nadu da se ova viština vrremenom ipak neće zaboravit je učešće mlađi naraštaja u radionici. Nji su pridvodili **Antuš i Zagorka Romić**, u sklopu organizovanog učešća KUDŽ „Bratstvo“.

Organizatori radionice bili su Nacionalni savit bunjevačke nacionalne manjine, Ustanova kulture „Centar za kulturu Bunjevaca“ i Bunjevački edukativni i istraživački centar „Ambrozije Šarčević“.

Početak radionice je nakon kraćeg obraćanja gostima i predstavnicima medija, najavila pridsidnica Nacionalnog savita bunjevačke nacionalne manjine **dr Suzana Kujundžić Ostojić**.

Prvi dio radionice bio je posvećen pokazivanju kako se tradicionalno zakuvava tisto za somun. U drugom dila radionice kruz se peko u staroj parasničkoj peći. Somuni izrađeni na ovoj radionici bili su takođe izloženi na izložbi kruva u Vestibilu Varoške kuće, koja je održana dan kasnije. U pauzi izmed dva dila radionice, divanili smo s jedno od mlađi učesnica radionice koja je došla dat svoj doprinos kako bi se ova tradicija sačuvala.

Pridstavi se čitateljima „Tandrčka“ i kaži nam za početak kaki su tvoji prvi utisci s ove radionice?

Zovem se **Katarina Lulić**, članica sam KUD „Aleksandrovo“, a utisci su mi vrlo pozitivni, ode je jako lipo i svi su ljubazni.

Jesi kadgod ranije učestovala na sličnoj radionici?

Nisam dosad, al mi je drago da sam ovaj put ipak došla. Radionica mi je zanimljiva.

Koje vištine si već savladala?

Pa evo, upravo smo zakuvali tisto. Nadam se da će bit dobro. U početku mi je bilo teško pratit šta kako triba, al mislim da sam ipak sve uradila kako triba. Nije teško kad svi oko tebe rade isto.

Kaki je po tvom mišljenju značaj ove radionice za bunjevačku tradiciju?

Pa mislim da ima svoje misto, ovo što mi danas radimo radile su i naše stare majke. Zato sam i ja sad tu, da naučim peć taki kruz.

Na samom kraju radionice nije bilo dileme, dok se vruć kruz iz parasničke peći ladio jasno je bilo da su svi polaznici dobro naučili kako se pravi tisto. Dobar se kruz ispekao, pa se imalo i šta izložiti sutradan u Varoskoj kući.

T. K. M.

Održan “Dan Dužijance 2026”

Ko i raniji godina u Subatici je na Veliku Gospojinu održana centralna manifestacija Bunjevaca, „Dan Dužijance“. U šarolikom programu učestvovali su i najmlađi naraštaji, kako u svečanoj povorki tako i na bini, za vrime kuturno-umitičničkog programa. Nizali su se nastupi KUDŽ „Bratstvo“, KUD „Aleksandrovo“, KUD „Mladost 1947“, folklorni ansambl „Vila“ iz Novog Sada, ko i specijalni gost manifestacije – Bunjevačko kulturno udruženje „Neven“ iz Kaćmara (Mađarska).

Ovo je bio njev prvi nastup ne samo u Subatici već i na manifestaciji ovog obima, za šta su dobili srdačan aplauz podrške. Kruv od novog žita blagoslovio je vlč. **Nebojša Stipić** a pridsidnici Nacionalnog savita bunjevačke nacionalne manjine **dr Suzani Kujundžić Ostojić** pridali su ga ovogodišnji bandaš i bandašica, **Ognjen Gabrić** i **Katarina Lulić**. Kruv je na kraju pridat zaminiku gradonačelnika **Srđanu Samardžiću**. Nuz Bandašicino kolo program je priveo kraju tamburaški ansambl „Uspomena“.

T. K. M.

Bajmak okupio sladokusce

U sklopu manifestacije „Dani bunjevačke kulture“ i ove godine održan je Festival bunjevački ila u Bajmaku. Bila je to lipa prilika da se putem svoji štandova i kuvarskog umića učesnici pridstave brojnim gostima. Šarolika ponuda na kaku smo već navikli ni ove godine nije izostala. Bilo je svega, od jednostavni pereca do kolača za koje triba fain vrimenta i strpljenja. Bili smo na štandovima đaka koji uče bunjevački, da vidimo kako pridstavljaje svoje škole. Sa dicom su i ove godine bile njeve učiteljice, **Svetlana Mormer i Sonja Saulić**.

Naš prvi sagovornik bila je **Jovana Orčić**, učenica 3. razreda OŠ „Vuk Karadžić“ u Bajmaku. Evo čime se na štandu imala pofalit:

Porid razni kolača što smo spremili, ja sam napravila palačinte. Malo su mi pomogle mama i sestra, al samo toliko da digod ne pogrišim. Uglavnom sam radila sama.

Ti onda cigurno nisi prvi put na ovoj manifestaciji.

Nisam prvi put, bila sam i lane. Utisci su mi bili jako pozitivni, pa sam za ovu godinu rišila i napraviti štogod.

Da li bi prirporučila svojim drugarima da ti se pridruže na naridnom druženju u Bajmaku?

Svakako, ovo je odlična prilika da pokažete šta ste naučili od ila napraviti sami. Nuz to još možete štogod i zaraditi.

Naša druga sagovornica bila je **Jovana Jozić**, učenica 4. Razreda OŠ „Matija Gubec“ iz Tavankuta.

Ko i njena vršnjakinja, ni Jovana nije na Festivalu prvi put, o utiscima kaže:

Vrlo pozitivni su mu utisci, ko i prvi put kad sam bila. Ode se družimo, prodajemo kolače i kojišta još za ilo.

Šta ste spremili za ovogodišnje izdanje Festivala bunjevački ila?

Spremili smo lakumiće, pitu od jabuka, štrudle, vanilice... Ja sam pravila lakumiće s mamom.

Lakumići ko i sve drugo pravljeno vridnim dičijim rukama rano je privuklo pažnju prvi gostivi, virujemo da će i slideće godine nać način da privuku pažnju na sebe na najbolji mogući način, pa i onaj što najbolje mriši.

T. K. M.

Stari dnevnik

Nema više one draži
ni dnevnika, ljudi moji
na katedri sad jedino
crni tablet pravdu kroji.

A kadgod smo baš volili-
Nastavnik po tabli piše,
okrenemo koju stranu,
a on šapće – TIŠE, TIŠE!

Tajanstvena to je knjiga
svakom đaku savit dala,
a dica su njene riči
uik rado poslušala.

Njezine su riči bile
pune utihe, topline.
Al nažalost, sve se minja
Sad vladaje svud mašine.

Al mi srce još imamo
i pamtimo vrime ono-
kad nam dnevnik namigivo
jer će skoro čut se zvono.

Ana Popov

DNEVNIK
za V razred

PREDMET I IME		Ocene		IZOSTANCI	
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					

Oglas

Žavo mi je što prolazi lito,
zato smislim oglas na brzinu
da za dane suncom obasjane
nudim, hitno, zimu u zaminu!

Daću pride jaknu, čizme nove,
šal i kapu, kožne rukavice,
sve pendžere mrazom prošarane
i sa strije sviće ledenice.

Za još koji dan mijoljskog lita
dajem kasnu jesen i oblake,
tovar lišća, fijuke vitrova,
guste magle i mokre sokake.

Selice su tice fine fele
a taki su i njevi maniri.
One će se baškarit na jugu
dok proliće ode ne proviri.

Svim zvirima, spavačima zimskim,
skidam kapu! Odlična ideja!
Ako meni razmina izmakne,
rišio sam, prispavaću i ja.

Zavalim se lipo u svoj krevet
ni u škulu ne bi odlazio...
Tom, gotovo savršenom, planu
jednu manu ja sam nalazio.
Kako Božić, Oce, Materice,
Dida Mraza, zimske čarolije,
da propuštim!? Ma, oglas ne važi!
Nek sve bude isto ko ranije!

Gabrijela Diklić

Suđeno ne obađeno

Putovo tako jedared jedan zdravo bogat trgovac po svitu. Tako dođe u jednu veliku šumu kroz koju je luto cio dan, al nikako nije mogao izaći iz nje. Došlo već i večer a on još uvijek tumara, kad jedared primeti niko svitlo. On se uputi tamo. Kad je došao bliže vidi da je to kuća i da unutra gori lampaš.

Trgovac pokvrca na vrata a jedan čovik otvori pa ga pita ko je i šta traži. Trgovac kaže da je zaluto pa da ga je mrak uvatio i ne vidi ica dalje, već jel bi ga tili primit da kod nji prinoći. Domaćin kaže: **-Da prostiš, danas mi se žena porodila pa sad leži u babinama. A ja ću te svakako primit. Žena i dite spavaje u jednoj sobi a nas dvojica ćemo spavat u drugoj sobi.**

Sad nji dvojica večeraje, malo su divanili od kojičega pa su legli spavat. Domaćin je oma zaspo a trgovac ne mož da zaspe valjda što nije na svojem krevetu, al zato neće da se buni već leži i čuti. Kad je bila ponoć došle tri suđenice da kažu sudbinu ditetu. Trgovac, još uvijek budan, nikog nije vidio, al je zato jasno čuo glas. Prva suđenica kaže: **-Nek ovo dite poživi godinu dana pa nek umre.** Druga kaže: **-Nek poživi sedam godina pa nek umre,** a treća kaže: **-Nek ovo dite poživi tušta godina pa nek nasliđi sve bogatstvo ovog trgovca što je noćas ode prinoćio.** Sve tri suđenice su na to pristale i nestale.

Sad ovaj trgovac kad je to čuo nije više mogao ni oka sklopiti, stalno mu bilo u glavi kako mož ovo dite nasliđiti njegovo imanje, kad on ima živog sina. Zato je počeo misliti kako da se diteta otarasi.

Ujtru kad je usto ište da mu pokažu dite pa da ga dariva. Kad su mu ga pokazali a on kaže da mu ovo dite dadu el prodaju. Roditelji zinili od čuda pa ni da čuju o prodaji diteta. Trgovac onda kaže: **-Ja sam zdravo bogat čovik al šta vridi kad ja i moja žena ne možemo imat dice, slaže trgovac. -Vi ste, vidim, siroti a ja sam zdravo bogat pa bi on kod mene bolje živio. Za njegovo dobro prodajte mi ga, čim sam ga vidio nikako mi je za srce priraslo, ko da je moje. Tražite za njeg koliko očete ja ću platiti samo mi ga prodajte.**

Oni najpre ni da čuju a posli za tušta novaca pristanu i prodaju dite. Sad više nisu bili siroti a posli su imali još dice.

Trgovac uzme dite, zafali njim a u sebi je mislio: **-Sad ću se ja njega otarasiti, pa neće on nasliđiti moje imanje.** Nosio je on dite dugo, dogod nije oči u drugu šumu. Tamo je smislio da se otarasi diteta. Žao mu bilo da ga ubije takog maleckog već ga ostavi u šumi ispod jednog velikog drveta pa nek ga poidu kake divije životinje i više se nije bojo da će nasliđiti njegovo imanje.

Kroz šumu je slučajno tiro ovce jedan čoban, kad odjedared mu se učini ko da čuje dičiji plač.

-To nije moguće. Tu blizo niko ne živi, pomisli čobanin. Stane, ne čuje ništa. Pođe dalje kad opet čuje plač. Sad pođe tamo odkaleg je dolazio plač. Kad dođe bliže vidi ispod drveta jedno malo dite lipo obučenno. Pomisli: **-Odkud tu dite samo,** pa stane vikati. Jel mislio je moždar mu je tu digod mater da bere šipak, al se niko ne javlja. Šta će on, već uzme dite i potira ovce kući. Kad je stigo kući kaže ženi da je našo u šumi dite. Što se žena zdravo obradovala jel nisu imali dice pa ga oma naranila s mlikom.

Tako je vreme prolazilo, derančić je bio zdravo lip i dobro je napridovo. Onaj trgovac o tom nikom nije ništa pripovido a ni mislio, jel je bio ciguran da ga je štogod poilo. Živio je mirno. Posli mu se rodila i jedna curica. Onaj čoban je stalno išo s ovcama. Tražio je di je bolja paša i sad je bio zdravo daleko od mista di je živio onaj trgovac. Jedared posli petnajst godina zavlada nika boleština, pa i sin od trgovca umre. Bilo mu žao al ostala mu je bar čer. Kad je bila za udaju dolazili su momci da je prose jel je bila lipa i zdravo bogata al ona je svakog prosca odbila. Tako jedared dođe i onaj mladić što ga je čoban odranio da prosi divojku.

Divojka kad ga vidila zdravo joj se dopo, pa je oma kazala da će se udat za njega. Onda ga trgovac upita čiji je i odkaleg je. Momak kaže: **-Ja ne znam čiji sam. Mene je jedan čoban našo u šumi još kad sam bio beba pa su me on i njegova žena odranili.**

Sad se trgovac siti diteta kojeg je prija dvadest godina ostavio u šumi. Pogleda momka i vidi da ima mladež na desnom obrazu, ko što je imalo i dite koje je u šumi ostavio. Dao mu je čer za ženu, pa je tako nasliđio sve imanje od trgovca. A ovaj je posli svakom kazo da viruje u sudbinu, jel je suđeno ne obađeno.

Bunjevačka narodna pripovitka,
isprpovidala Ana Vojnić Kortmiš

Ko je najvorniji

Jedared jedan čovik oćo u řumu da napila i nasiće drva za ogriv. Jesapi on: **-Idem ja sad dok je lipo vrime, pa kad se zaladi da imamo řta ložit.** Kad se umorio sio na travu da se malo odmori. U řumi tiřina, nigdi nikog, kad jedared izmed drva primeti da kogod ide. Kad on bolje pogleda a to kralj ide lovit kojikako zvirenje, drži puřku. Čovik vidi da mu se približio jedan kurjak. Čovik vikne: **-Svitla kruno kralju, kurjak će vas!** Kralj se okrene, potegne puřku ubije kurjaka, pa każe ćoviku: **-Fala ti, dobri ćovće řto si mi spasio řivot. Da ti nisi viknijo, kurjak bi mene pojo. Sad nemam novaca kod mene da ti platim, već dođi sutra ode u isto vrime ja ću ti donet tuřta novaca řto si mi řivot spasio, samo povedi s tobom onog ko ti je najvorniji.**

Čovik ode kući pa se niki snuđi i stalno mu se vrti u glavi ko mu je najvorniji. Imo je brata, sestru, řenu i dobri drugova. Řena to primeti, pa ga pita:

-řta je tebi? řta si taki nesvoljan? A on onda sve ispri-povida řeni řta se trevilo: **-Pa sad gustiram ko mi je najvorniji.**

Kad je řena to ćula nika se nakostreřila, nařla se uvriće-na, pa zagrajila: **-Ja sam ti řena, valjda sam ti ja najvornija!** Tako i budne, sutradan odu on i řena na to mis-to, pa sidnu na travu i ćekaje kralja. Čovik je bio umoran pa zaspe, kad jedared evo kralja. Řena pokaże rukom da ne budi ćovika već nek doće bliže. Kralj joj każe: **-Evo ti nož pa ubi ćovika, a ja ću te onda uzet za řenu.** Řena se začuđi i upita kralja: **-Jesi ti normalan, di ću ubit svojeg ćovika?** - pa onda dovati niku debelu granu, koja se tu nařla i poćme s njom udarat zlog kralja, a ovaj biř. Kad se ćovik probudio, upito je jel bio kralj, a řena mu je sve ispri-povida. Tako su oni do kraja řivota řivili srićni jel su znali da nema ti novaca koja vride koliko vironost.

Narodna pripovitka Ispri-povidala:
Ana Vojnić Kortmiř

Zablude o okeanima

Dugo vremena čovik nije imo načine istražiti okeane, zato se u vezi nji izrodilo tušta uvirenja koja nam danas nauka razobličava ko bujnu maštu, daleko od činjenica.

Stari Grci i Rimljani virovali su tako da se na krajovima poznatog svita nalaze morska čudovišta. Niki su hroničari opisivali ova bića ko džinovske zmije, džinovske ribe koje gutaje cile brodove i slično. Istini za volju, za kita bi se moglo kazat da je džinovska riba, u ono vrime vrste još nisu razdijeljene pa je pojam sisara u svitu životinja bijo nepostojeći. Ipak, i da jesu kitovi bili te ribe oni ne gutaje brodove. Tako da je ipak mašta čovika dala svoj pečat o živim bićima u okeanu.

U antičko vrime takođe se virovalo da okean ima krajove iza koji je samo praznina i mrak. To bi ukazivalo da je svijt cilindričnog oblika, nauka nam danas nudi tušta dokazat da je Zemlja loptastog oblika, doduše ne baš pravilnog.

Ni sridnji vik nije bio brez svoji uvirenja, pismenost je bila ritkost kod obični ljudi. A ko ne zna pisat ne umi ni čitat. Tako se virovalo da iz okeana mornare mame sirene svojom zavodljivom pismom. Danas bi se sirenama više mogle nazvat morske krave koje su približne dužine čovika, a hronični umor mornara i prisijavanje na površini mora malo su “začinili” susrit s ovim životinjama.

Virovalo se i u vrtloge tako široke da su gutali čitave flote brodova očas posla. Vrtlog u okeanu se mož formirat, mož bit i opasan al tolika voda nema di otić. Vrtloge kaki su opisani u sridnjem viku nauka još nije zabilužila.

Virovalo se i da posli određene dubine okeana nema nikakog života, zbog konstantne tame i velikog pritiska. Opet, netačno. Čovikova pluća svakako imaju limite, prilagodljivost života i prirode praktično nemaje! Život buja na velikim dubinama okeana, samo ne u vrstama koje su čoviku poznate. O ribama, sipama i drugim bićima koja žive pod neshvatljivim pritiskom u danonoćnom mraku saznajemo bukvalno iz godine u godinu, dubine okeana enigma su koliko i noćno nebo puno zvizda.

Možda najduže ukorenjena zabluda bila je ona o tom da su kitovi vrsta riba. Imaje peraja, žive u vodi, mora da je riba... Nauka ipak kaže da nisu ribe već sisari. Rađaje žive mladunce, doje ji mlikom, a dišu na plaću, ne škrge, dakle kitovi evolucijski gledano opšte nisu ribe. Oblik ribe su priuzeli radi lakšeg opstanka u vodi, i to im je jedina sličnost. Napridovanjom moreplovstva, podmornica i ronilačke opreme čovik je vrimenom sve više osvjetljavao svoje neznanje o okeanima. Okeani jesu neiscrpno zanimljivi, samo ne na načine koje mu je čovik vikovima unatrag pripisivo i pravio u svojoj mašti od okeana ono što nije.

Tablica množenja - srž matematike

Tablica množenja je jedna od osnovni stvari iz matematike koje moramo naučiti u školi. Bez nje dalje nema u bavljenju ovim u osnovi fascinantnim predmetom.

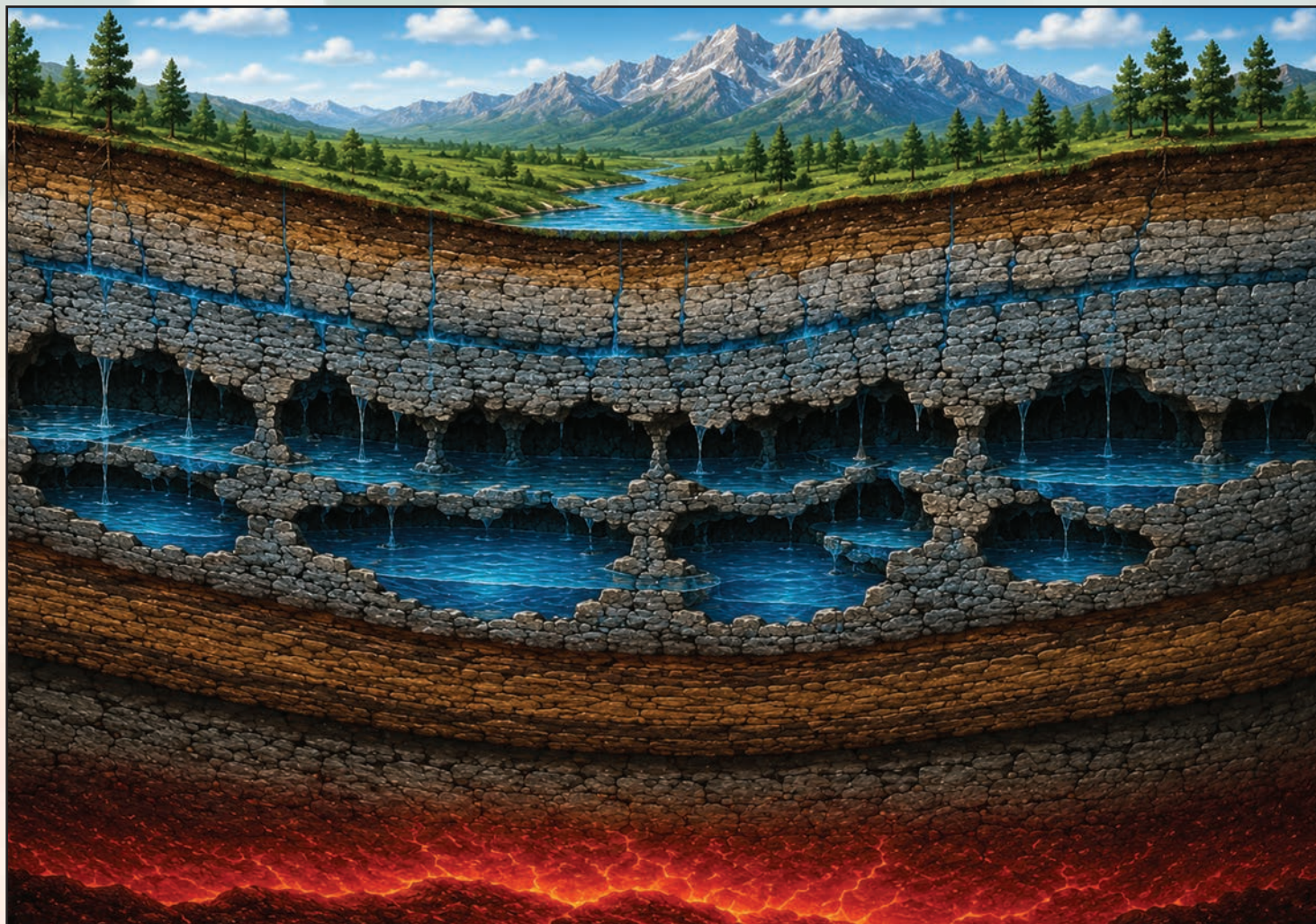
I porid digitrona koji su odavno dostupni, i dalje se uči napamet. Ne zato što škole ne prate korak s vremenom već zato što učenjem tablice množenja napamet održavamo sposobnost pamćenja u "dobroj kondiciji". Tako ćemo imat samopouzdanje u računanju kad treba brzo doć do rišenja. Osim što je dio našeg obrazovnog sistema, tablica množenja ima i fantastično dugu istoriju iza sebe. Učile su je bez pritirivanja nebrojene generacije novi naraštaja kroz istoriju. Poćeci tablice množenja vode nas do kolivke civilizacije, do današnjeg Iraka di je prije više od 4.000 godina vavilonska civilizacija ovo računanje sistematski zapisivala na glinenim ploćicama koje su se kasnije pekile u pećima. Da su koristili papir, zdravo malo bi danas znali o ovoj staroj kulturi.

Na sriću, tablice su nam saćuvale uvid u njevu kulturu i naćin života. Tako iz ti izvora znamo da su se tablice množenja naveliko koristile u trgovini, građenju kuća pa čak dućini ulica prija nego što se položi i jedna jedina ciglja. Egipćani su bili kultura koja je imala redovne veze s Vaviloncima, pa su brzo priuzeli tablice za svoje potrebe. Za Egipćanima Grci i Rimljani takoće su ji prihvatili. Vavilonaca ko kulture odavno nema, ali izmed ostalog ostala je za njima i tablica množenja. Na drugom kraju svita tablica množenja je malo drukćije osmišljena. Kineska tablica množenja ući se ko pismica, u stihovima. Pa se dica tako većma zabave pamteć je. Tablica množenja je i danas osnovna stvar u školi, iz maternjeg jezika ućimo slova i rići, a iz matematike moramo znat tablicu množenja. Zato se itekako isplati bubat. Bez obzira što je ćista matematika, mora se znat ko da je pismica.

T. K. M.

Podzemna jezera

Na pomisao o jezeru prve slike u mislima su nam mirna vodena površina okružena šumom i trskom. Međutim to nisu jedina jezera koja u prirodi postoje, već samo ona koja možemo vidjeti. Postoje i podzemna jezera, koja se kriju od pogleda ljudi. Bar od onoga koji se ovim prirodnim fenomenima ne bavi. Podzemna jezera nastaju sporo, kiše vremenom prodiru kroz pukotine slojeva krečnjaka, šire ih i spiraju nastali pisak u prostor koji će zadržati kišnicu. Neka podzemna jezera održavaju podzemne rijeke, a neka kiše i topljeni snig. Voda u ovakvim jezerima najčešće je izrazito čista i kvalitetna, prošla je tušta slojeva zemlje i u njima ostavila skoro sve čega u vodi ne treba biti. Biološka i hemijska jedinjenja koja remete prozirnost i kvalitet vode.

Zafaljujući svojem pozicioniranju duboko pod zemljom, podzemna jezera imaju ujednačenu temperaturu prilikom cijele godine, ovo je pogodovalo razvoju raznih oblika života koji preferiraju tu vrstu stabilnosti. To su prije svega sitni mikroorganizmi, nauka redovno dopunjava svoja saznanja o njima jer se redovno događa da naučnici naiđu na sasvim novu vrstu. Neka podzemna jezera u svitu su toliko duboka da se još tačno ne zna njihov prečnik, ni koliko metara ima do dna. Jedno od najpoznatiji podzemna jezera nalazi se u pećini Melisani u Grčkoj. Površina ovog jezera je tirkizna i plave boje, na škrtom svjetlu ove boje se nepristano prilamaju, stvarajući nestvarno lijep prizor koji je privilegija samo hrabri ronilaca koji su najviše doprineli u istraživanju podzemnog jezera.

Palačinte - starovinska poslastica

Svi ji volimo, kogod s orasima, kogod s domaćim pekmezom a kogod s kremom od lišnjaka. Al jedno je isto - palačinte su rado viđen obrok praktično u svakom domaćinstvu. Ne zna se tačno di su nastale ni kad, Jednostavno se prave toliko dugo da je u trag gotovo nemoguće uć o najranijoj istoriji ovog ila. Zna se toliko da se i prije par iljada godina pravile palačine u isto vrime u Evropi, Aziji i Afriki. Dakle, recept je bio raširen po većem dilu svita još u vrime stare ere. Danas palačinte u svakoj zemlji izgledaje malo drukčije, različite su mekoće i različiti se dodaci umotavaje u nji. Kod nas su popularne standardne tanke palačinte, često na vodi misto mlika, pekmez od šljiva je virovatno najbolji dodatak. U Francuskoj se varijanta palačinti zove krep. Takođe su zdravo tanke. Američke palačinte su nasuprot drugima deblje višestruko, al su mekane pa se idu ko piškota, malom viljuškom. Dodaju se puter od kikirikija el javorov sirup. Rusi svoje palačinte zovu *blini*. Holandani prave palačinte neobično velikog prečnika, a dodaju podjednako i slane i slatke dodatke.

Palačinte mogu bit slane el slatke. Zavisi od ukusa, slatke su više ko kaki kolač a slane su vrlo slično ilima ko što je tortilja. Meću se pečurke, povrće i meso. Palačinte nije teško peč, al da ji okrenete u vazduhu i da se vrate tačno u tavu to ipak triba malo provižbat...

Možda niste znali...

Ovako popularno ilo sasvim zasluženno ima svoje festivale širom svita. Kad mogu čaj i kafa, zašto ne bi mogle palačinte? Palačinte se često prave ko idealni doručak nuz put, a bode u kojima se prave zovu se palačintarnice. Na nikim sportskim priredbama u svitu jedna od disciplina je trčanje držeći tignja koji još triba okrećat. Zvuči lako, al opšte nije! Palačinte se ne prave samo žućkaste boje (koju daje žumance jajeta), postoje i crvenkaste, plave i druge boje. Nike broje su prirodne iz razni vrsta biljaka ,a ima i veštački boja.

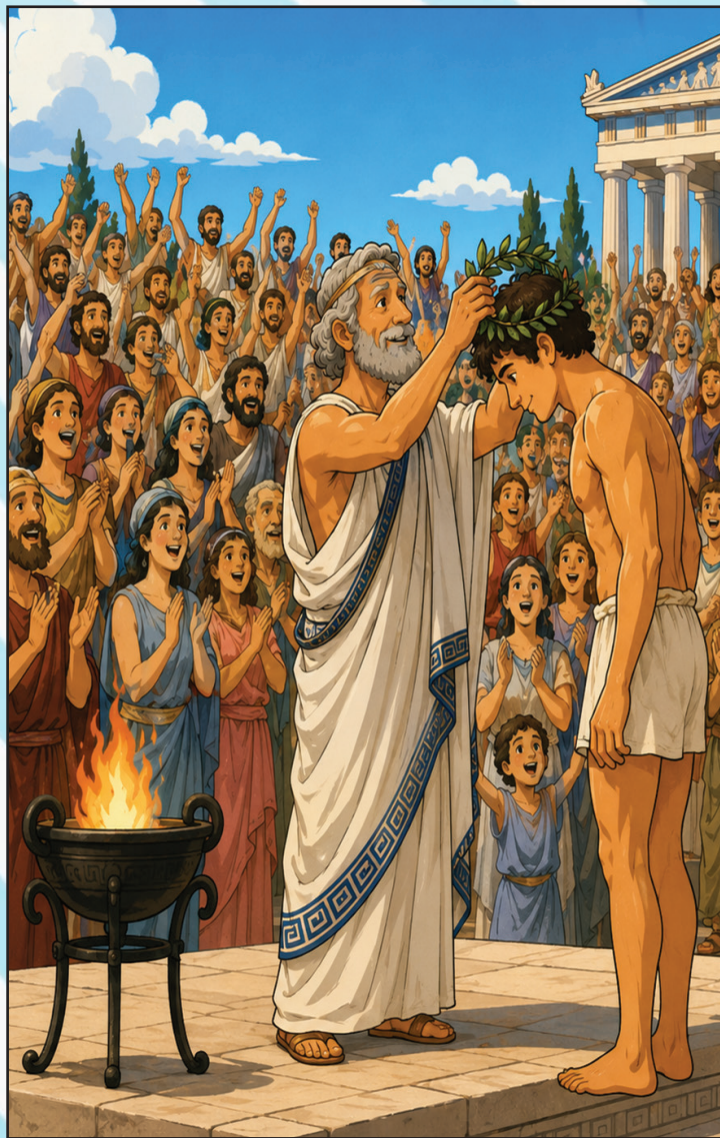
T. K. M.

Medalje - nagrade za najbolje

Vidili ste sigurno da kaki sportisti, naučnici i drugi ljudi iz javnog života dobiju medalju za svoj trud i zalaganje. A jestel pomislili kad je i kako sve to počelo? U ovom tekstu vrat ćemo se baš u to vrime.

Darivanje medalja za velike zasluge vraća nas u vrime antike, vrime kad su olimpijske igre zaustavljale čak i ratove. Uspih nad uspisima i medalja bio je jednostavan vinac od maslinovi grančica. Ništa zlatno, ništa raskošno, samo jedan vinac za izuzetnu vištinu, upornost, želju da se bude najbolji. Olimpijski vinac bio je prestiž med ljudima, drugu vridnost za stare Grke nije moro imat.

Medalje kake danas znamo počele su se dilit tek u sridnjem viku, pod uticajom drugi kultura. Bile su to još uvijek jednostavne pločice od zlatna, srebra el bronze. Obično su na nji bili urezivani likovi vladara, njev grb i godina kad su livane. Dobijali su ji vojskovođe, dvorski muzičari i drugi zaslužni pojedinci. Tek je 19. vik bio vrime kad su medalje počele ličit na ove današnje. Sad je na njima bilo oslikano određeni događaja, disciplina u sportu za koji se dodiljiva, i slično. Obrada metala dozvoljavala je čoviku da preciznije definiše za šta je medalja data. Na ovim prostorima svakako su poznate čuvene medalje sa zimski olimpijski igara u Sarajevu, daleke 1984 godine. Na tim medaljama nalazi se lik simpatične maskote Vučko, koji je i svojim likom obiluzio ovaj praznik zimski sportova.

T. K. M.

Komarci - sitna al žilava vrsta

Kad čujemo rič komarac pomislimo prvo na neugodu, probleme s peckanjem i dosadne male insekte koji bi se rado počastili našom krvlju. Komarci pripadaje grupi insekata koju nazivamo dvokrilcima. Što znači da muve, mušice i obadi nisu tako daleki rođaci komaraca. I one imaju po jedan par krila. Za razliku od zolja, čela, bumbara... Podvrsta komaraca ima više iljada. Rasute su svud po svitu, di se mogu leć larve kraj veće vode. To mož bit i obična bara, al je uslov da prisustvo vode bude ustaljeno. Komaraca nema jedino na Antarktiku, di je stalno zima, a priroda je okovana u ledu priko cile godine.

U svim drugim krajevima svita komarci su našli način ne samo da prižive, već i da im bude dobro. Da nema je tu sposobnost, ne bi bili vrsta čije fosile nalazime u stinama starim i priko sto miliona godina! Da, komarac je bio davno prije nas. I kako stvari stoje, dosadivo drugim vrstama da priživi. Postoje mnoge podvrste komaraca koje nikad nećemo vidit. Ne dilimo isto podneblje s njima. U Severnoj Americi žive komarci koji se razvijaju u vodi koju nakuplja biljka mesožderka.

Tako su larve zaštićene, insket koji bi ji pokušo poist sam bi posto obrok. Na havajskim ostrvima takođe ima više vrsta komaraca koje žive samo tamo i nigdi više. U gustim šumama Novog Zelanda postoje patuljaste vrste komaraca koje nikad ne odlaze u urbane dilove ostrva, samo ako se nađete u šumi možda vas koji ožari, al njev ubod slabiji je čak i od komaraca koje mi znamo u Evropi. Takođe je poznat i tigrasti komarac, pripoznatljiv po crno bilim šarama duž tila. Ova podvrsta je često prinosilac razni opasni bolesti, koje mogu prinet i na ljude i na životinje. I porid tog, komarce ne triba gledat ko čisto štetočinu. Brez obzira na to što njim je jelovnik "nezgodan", oni su u lancu ishrane bitna stavka mnogim vrstama tica. Brez komaraca i mušica, laste i druge slične tice bi gladovale. Komarac ima svoje misto u prirodi, naša obaveza je samo da nema misto u našem domu.

T. K. M.

Biljke bez korena

Sinonim za biljku je koren duboko u zemlji, to joj daje stabilnost i održava je u životu crpeć vlagu iz zemlje. Međutim, ne zavise sve biljke od korena. Nije tako. Nije tako opšte ni nemaje koren, a opet nalaze svoje mjesto mjesto pod suncem, već milionima godina.

Mahovine

Ova porodica biljaka možda je najbolji primjer kako je opstanak bez korena itekako moguć. Mahovine umjesto korena imaju tanušne niti koje se zovu rizoidi. Te niti upijaju i najmanju koncentraciju vlage. Bilo da je mahovina na kori mrtvog drveta, na kamenu ili na kakvoj trećoj podlogi. Rizoidi su efikasni jer mahovina upija vlagu cijelom svojom površinom, kako biljka uočava da vlage ima više na tu stranu se mahovina odlučiva proširiti. Korenske biljke teže mogu sprovesti ovu strategiju.

Plutače

Ovo je porodica vodeni biljaka koje se razmnožavaju diobom. Svaka jedinka je jedan okrugli list koji pluta po površini vode, tako upija svjetlost sunca a iz vode dobija hranjive materije korenčićom koji je tek simboličan, redovan koren bi joj samo smetio da se slobodno kreće po vodi.

Ovo bi bile samo niske od strategija kako biljke bez korena privlače. Mahovine osim što su efikasne u crpljenju vlage, takođe dugo mogu bez kiša. Čak su se u stanju i osušiti, pa kako padne prva dobra kiša one se povrate u život. Za korenske biljke ovo je često fatalna okolnost. Vrlo korisno svojstvo u razmnožavanju ovi biljci je i množenje sporama, koje nosi vitar. One ne zavise od insekata koji će možda doći a možda i neće. Vitar je tu sigurnija opcija a biljke bez korena ga koriste.

Kako se prave gazirani sokovi?

Možda ji volimo i pijemo baš zbog te jedne osobine, velikog broja mali mehurića koji se pojave čim otvorimo bocu. A jestel se kadgod zapitali ko je opšte došo na ideju da sok triba da ima mehuriće? Sve je počelo davne 1767. godine, kad je engleski naučnik **Džozef Pristli** uspio običnoj vodi dodat gas, koji je danas opšte poznat ko ugljen-dioksid. Pristli možda nije mogo ni naslutiti da će njegov uspih kasnije pokrenit čitavu industriju napitaka kaki ranije nije bilo. Par godina nakog Pristlija, i jedan švajcarac dao je svoj doprinos u ovoj oblasti. Zvao se Jakob Švepe (po njemu je dato ime čuvenom Švepsu). On je našo način da se Pristlijev postignuće omasovi, da se pravi u velikim količinama. Poslidica tog je Švepeova fabrika gazirani pića, nije stala s radom do dana današnjeg. Samo se tehnologija s vremenom usavršavala. U početku se sve dabome radilo ručno, pa bi se tako ubačen ugljen-dioksid friško izgubio ako se boca ne zatvori na vrime. To s današnjim mašinama više nije moguće, sve je automatizovano i nema ljudskog faktora u proizvodnji.

Voda se prije proizvodnje temeljno isfiltrira, zatim se ladi i u tako ladnu vodu ubrizga se ugljen-dioksid. Ovaj gas duže ostaje u vodi ako je ona ladna. Kadgod se osim cakla nije ni pomišljalo na koji drugi način pakovanja. Danas postoje i PET flaše koje se bacaje nakon upotrebe i lako se recikliraje.

Možda niste znali...

U početku se gaziranim sokovima pripisivala likovita moć. Ipak, medicina je vremenom morala razočarat pristalice ove ideje. Boca gaziranog soka šišti zato što se veliki broj mihurića rastvara u kontaktu sa spoljnjim vazduhom, zajedno oni stvaraju karakterističan zvuk. Kadgod je gazirani sok bio piće za ritke, jednostavno ljudi su se držali provirenog. Pili su sokove cidenog voća. Ukusi su se prominili, pa se danas dnevno troše milioni litara ovaki pića širom sveta.

T. K. M.

Kaligrafija - lipota slova

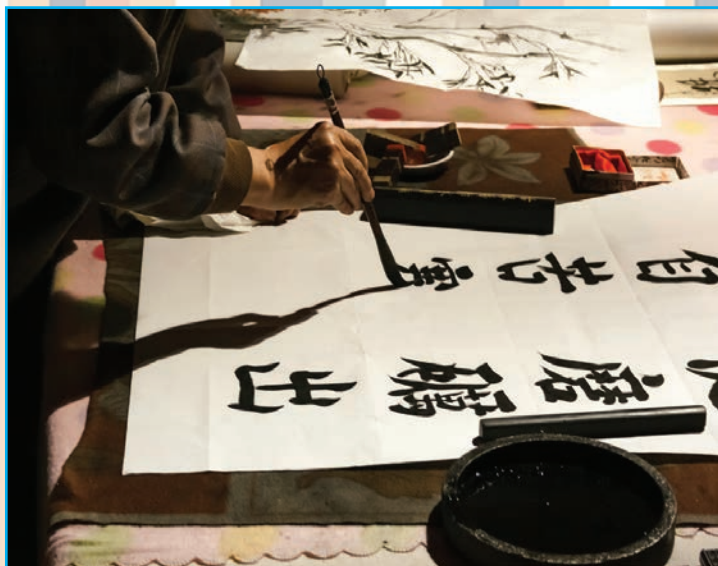
Kaligrafija je stara viština pažljivog i naročito lipog pisanja. Rič kaligrafija potiče iz grčkog jezika i znači upravo to, "lipo pisanje". Još u staroj eri ljudi su osiđali potribu da niki sveti tekstovi budu naročito lipo zabiluženi, stilizovanjem slova koja su polako i pažljivo pisana kaligrafija se istakla nad običnim rukopisom. Za nju je tribalo onda, a triba i danas tušta strpljenja.

U svojim mlađim danima, kaligrafija je bila viština za koju vam tribaje perce, četkica od životinjski dlačica el naročito zašiljena trska. Danas postoje specijalizovane olovke i markeri za ovu naminu, pa improvizacija više nije nužna. Ipak, mnogi i dalje čuvaje ovaj način pisanja baš kako se pisalo vikovima unatrag. Najpoznatiji oblici kaligrafije su svakako arapska i japanska kaligrafija, med sobom one se zdravo razlikuju. Dolaze iz udaljeni dilova svita, svaka iz svoje kulture sa svojim estetskim osobenostima. U kaligrafiji svake kulture podosta otkrivamo o samom narodu u kojem je nastala. Japanci svoje kaligrafsko pisanje zovu šodo, što znači "put pisanja". Šodo se piše isključivo četkicom umočenom u crno mastilo. Za lip šodo potribna je ne samo cigurna ruka, već i pravilno disanje. Jedan sekund nepažnje i savršenstvo simbola je narušeno, a s njim i vridnost dokumenta. Ne čudi da su budistički monasi bili naročito dobri kaligrafi kroz istoriju, miran život i tušta slobodnog vrimena idealne su okolnosti za savršen šodo.

Arapska kaligrafija je osobena po nastojanju da slova izgledaje ujednačeno, pa bi se moglo kazat da su arapski kaligrafi preteče današnji štampara, a arapska kaligrafija preteča savrimeni standardizovani fontova. Još jedna osobenost arapske kaligrafije koja se kod japanske ne nalazi su ponavljajući geometrijski oblici. Oni su svoju kaligrafiju često koristili u ukrašavanju fasada džamija, jel im virski propisi zabranjivaje oslikavanje lica ljudi. Lipo ispisani citati iz sveti spisa bila su dobra alternativa.

Naši stari se cigurno sićaje vrimena kad se u školama davala ocina i za način na koji je gradivo zabiluženo u svesku. To je bila ocina za krasopis, što u osnovi i jeste kaligrafija latiničnog pisma. Ovaj pridmet je ukinut sridinom prošlog vika, u jeku modernizacije školstva. Tu i tamo potriba za lipim rukopisom i dalje dođe više nego dobro. Ispisivanje rođendanski čestitki, zafalnica i priznanja pišu se mastilom, nuz naročito pažnju na lipotu rukopisa. Kaligrafija nije ni kod nas sasvim izumrla, samo je postala skrajnuta, a od nje nikad nismo ni napravili umitnost. Bar ne s reputacijom u svitu koju imaje arapska i japanska kaligrafija.

Lavirint - zagonetka koja traje

Postoje fascinacije u čivičanstvu kojima vrime ne mož naudit, jedna od nji je svakako lavirint. Niz hodnika el staza koje vode do cilja, izlaza el čegagod što se krije u centru lavirinta. Lavirinte su ljudi osmišljali još prije više od 4.000 godina. Nalazimo ji med crtežima Egipćana, Grka i Latina. Niki lavirinti su od kameni bloko-va, građeni u teškim mukama. Drugi su pak savršeni ukras u vidu motiva na mermernim podovima palata. Puno kasnije, lavirinti se više neće gradit. Oni postaju dio dekora evropski sridnjevikovni dvorova, najčešće ko motiv u baščama i med živim ogradama, koje su neumorno orezivane da izgledaje nestvarno precizno. Lavirinti su ušli i u kulturno nasliđe niki naroda, naravno idealan primer su Grci ko antički narod. Prema njevoj legendi višti graditelj Dedal sagradio je veliki lavirint na ostrvu Krit. U centru tog lavirinta živilo je mitsko stvorenje Minotaur. Polak bik, polak čovik. Tačnije, čovik sa glavom vola. Njega je savladio mladi junak Tezej, koji nuz pomoć konca koji je odmotavo po lavirintu uspio nač put napolje.

I u mnogim drugim legendama po svitu, lavirinti su često jedna od pripriki koju protagonista pridanja mora proć kako bi došo do skrivenog blaga el kakog drugog cilja.

Možda niste znali...

Najveći zabiluženi lavirint od žive ograde bio je velik ko nekoliko fudbalski terena spojeni zajedno. Dovoljno da se u njemu izgubite više puta zaredom. Lavirinti se često prave u poljima kuruza, žita el kakog drugog usiva. Al još se ne zna ko je autor ti mozaika u poljima, al ko god da je ima jasnu ideju i zna poso... Naučno je utvrđeno da rišavanje zadataka ko što je izlaženje iz lavirinta pomaže u vižbanju strpljenja i metodičkog donošenja odluka. Sad kad sve to znate, latite se stari brojova "Tandrčka" i rišavajte lavirinte koji još čekaje na vašu liniju hemijske olovke.

T. K. M.

Radovi učenika OŠ "Vuk Karadžić" iz Bajmaka

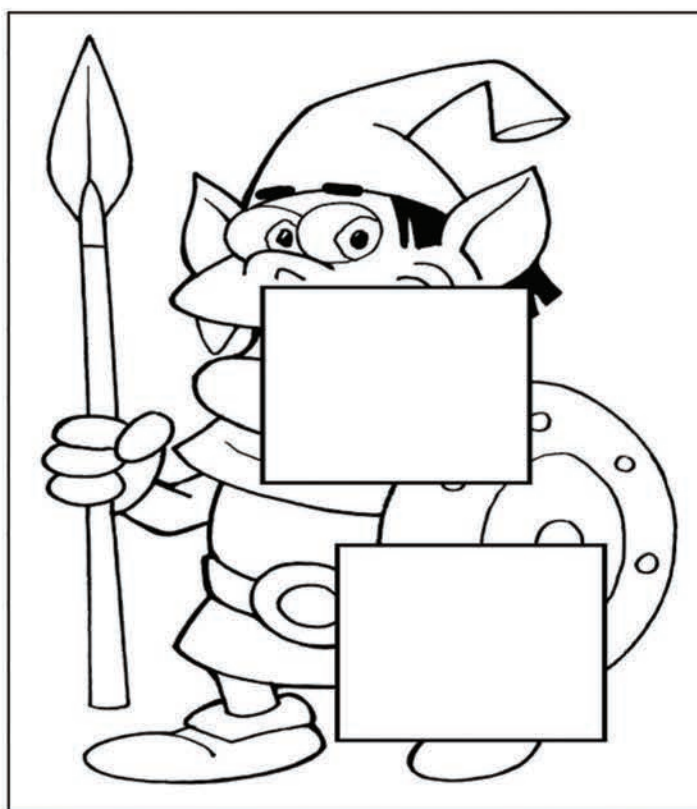
Radovi učenika OŠ "Vuk Karadžić" iz Bajmaka

POMOZI PRNCU DA PRONAĐE PRAVI PUT!

PRONAĐI RAZLIKE!

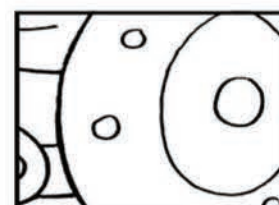
1

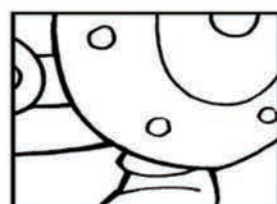
2

3

4

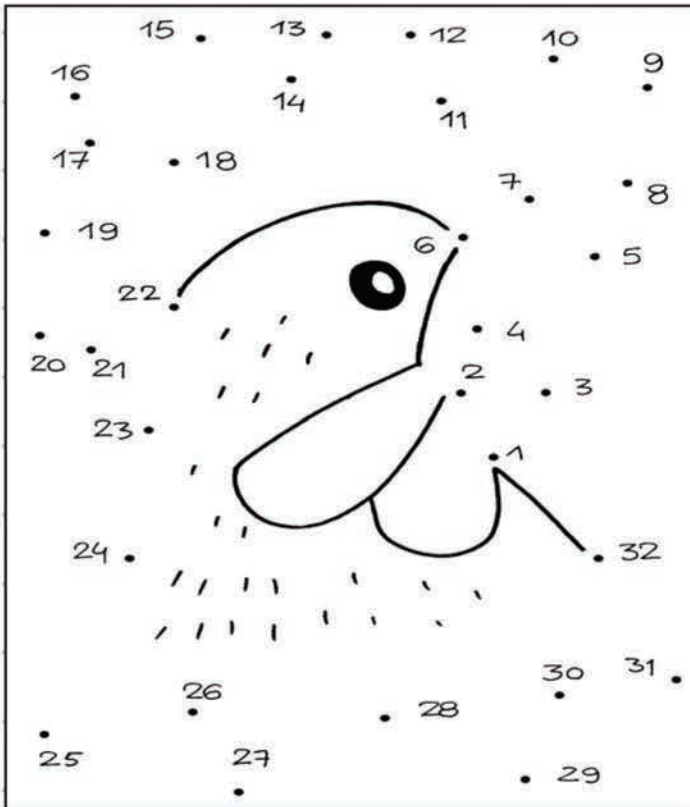

5

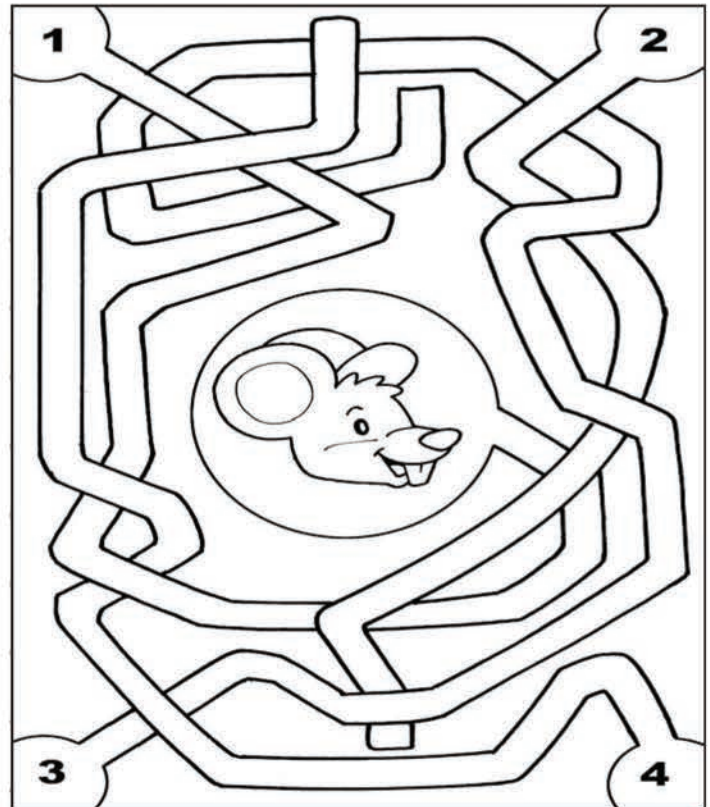

6

KOJE SLIČICE S DESNE STRANE MORATE UZET DA BI KOMPLETIRALI LIK NA LIVOJ STRANI?

POVEŽI TAČKE I OTKRI KO SE SAKRIO NA SLIKI!

KOJI JE PRAVI PUT IZ LAVIRINTA?

PRONADI RAZLIKE IZMED LIVE I DESNE SLIKE!

VICOVI

NIJE VIDIO

Prilazi mali Pere priko zebre, vidi ga saobraćaj pa ga zaustavi:

- Momče, ti nisi vidijo da je crveno?
- Ma vidio sam to, al vas opšte nisam...

TAKI JE KER

Šta radi samojed kad je gladan?

Jedi se.

NE DUVANI

Divane komšije na tarabi, salaš do salaša:

- Jal Stipane, duvani ta tvoja krava?
- Ta kaki, di si čuo da krave puše?
- E, onda ti kandar gori košara...

TAKO NIKAKO

Šta kaže dlaka na glavi kad je berber ne podšiša?

-Uh, za dlaku da nastradam!

RAZLOG

Zašto se Joso nikad ne kupa?

Zašto što je uvek crveno svitlo na bojleru.

ZATO

Zašto balerine uporno igraje na prstima?

Zaspala je publika, pa neće da ji probude...